

Suvestinė redakcija nuo 2022-04-20 iki 2023-04-30

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [52-1756](#), i. k. 1052080ISAK00IV-150

Nauja redakcija nuo 2016-10-05:

Nr. [IV-752](#), 2016-10-04, paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ VERTINIMO, ATRANKOS IR
REIKŠMINGUMO LYGMENS NUSTATYMO KRITERIJŲ APRAŠO PATVIRTINIMO**

2005 m. balandžio 15 d. Nr. IV-150

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi,

t v i r t i n u Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašą (pridedama).

KULTŪROS MINISTRAS

VLADIMIRAS PRUDNIKOVAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2005 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. ĮV-150
(Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2016 m. spalio 4 d. įsakymo Nr. ĮV-752
redakcija)

NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ VERTINIMO, ATRANKOS IR REIŠKŠMINGUMO LYGMENS NUSTATYMO KRITERIJŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimą, atranką, reikšmingumo lygmens nustatymą, jų kriterijus bei šių kriterijų taikymą, nustatant kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes ir jų reikšmingumą, atrenkant nekilnojamąsias kultūros vertybes, kurioms reikalinga apsauga, apibrėžiant kultūros paveldo objektų teritoriją bei apsaugos zonų ar vietovių ribas ir teikiant juos įregistruoti į Kultūros vertybių registrą (toliau – Registras) bei tikslinant duomenis Registre įrašytoms nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

2. Aprašu privalo vadovautis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nustatyta tvarka sudarytos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau – Vertinimo tarybos), juridiniai ir fiziniai asmenys, rengiantys ir teikiantys Vertinimo taryboms reikalingus duomenis, Registro tvarkytojas, registruojantis nekilnojamąsias kultūros vertybes Registre ar keičiantis įregistruotų nekilnojamųjų kultūros vertybių duomenis, institucijos, inicijuojančios saugomų vietovių steigimą ir steigiančios saugomas vietas, bei kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, atliekantys nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitą.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Apžvalgos (žiūrėjimo) taškas** – objekto ir vietovės vertinimo metu nustatytas, Vertinimo tarybos akte aprašytas ir grafiniuose prieduose pažymėtas statinių komplekso teritorijos, vietos, vietovės taškas, iš kurio atsiveria panorama (-os), perspektyva (-os).

3.2. **Atranka** – pagal šio Aprašo nuostatas Vertinimo tarybų atliekamas įvertintų objektų ir vietovių atrinkimas įrašymui į Registrą.

3.3. **Aukštingumas** – statinių aukštų skaičius (įskaitant esamą mansardą).

3.4. **Dominantė** – vyraujantis tūrinis statinių komplekso, vietos, vietovės vertikalus ar horizontalus vertingų savybių turintis statinys ar (ir) gamtinis elementas.

3.5. **Išklotinė** – vertingų savybių turinčių statinių, formuojančių gatvės (-ių) ar (ir) aikštės užstatymą, fasadų su stogais ir jų elementais (stogo danga, ugniasienėmis, kaminais, stoglangiais ir pan.) frontalinė projekcija.

3.6. **Kultūros paveldo statinio aukštis** – aukštis, skaičiuojamas metrais nuo žemės paviršiaus iki pastato stogo aukščiausio taško ar kito statinio konstrukcijos aukščiausio taško.

3.7. **Kultūros paveldo statinio fasadas** – išorinė statinio siena iki karnizo, atskirianti statinio vidų nuo išorės.

3.8. **Objektas** – archeologinį, povandeninį, mitologinį, etnokultūrinį, architektūrinį, urbanistinį, želdynų, inžinerinį, istorinį, memorialinį, dailės, kultūrinės raiškos vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį galintis turėti statinys, vieta ar kitas nekilnojamasis daiktas, kuris pagal šio Aprašo nuostatas įregistravus jį Registre gali tapti pavieniu, į kompleksą įeinančiu ar kompleksiniu kultūros paveldo objektu.

3.9. **Objekto teritorija** – nuo objekto neatsiejamas, jo užimamas ir jam naudoti reikalingas žemės ir (ar) kitas plotas.

3.10. **Panorama** – iš apžvalgos taško matomas vertingųjų savybių turintis vietovės ar statinių kompleksas vaizdas.

3.11. **Perspektyva** – iš apžvalgos taško matomas vertingųjų savybių turintis gatvių ir (ar) aikščių ar užstatymo su gamtiniais elementais vaizdas.

3.12. **Plano struktūra** – vertingųjų savybių turinčių vietovės, statinių komplekso ar vietos plano dalių tinklas su užstatymo ir gamtiniais elementais.

3.13. **Reikšmingumo nustatymas** – nekilnojamųjų kultūros vertybių autentiškumo atskleidimas, nustatant objekto, jo teritorijos, vietovės, jų dalių ir elementų vertingųjų savybių gausą bei kompleksiskumą etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriais.

3.14. **Reikšmingumo lygmenys** – reikšmingumo kategorijos skirstomos pagal vertingųjų savybių gausą, kompleksiskumą ir jų reikšmę Lietuvos visuomenei, bendruomenėms ar atskiroms žmonių grupėms. Reikšmingumas gali būti nacionalinio, regioninio ir vietinio lygmens.

3.15. **Siluetas** – statinių komplekso, vietos ar vietovės vertingųjų savybių turinčių tūrių, juos supančių erdvių ir (ar) gamtinių elementų nenutrūkstantis kontūras.

3.16. **Tūrinė erdvinė struktūra** – vertingųjų savybių turinčių tūrių ir juos supančių atvirų ir (ar) uždarytų erdvių sistema su gamtiniais elementais.

3.17. **Užstatymo tipai (morfotipai)** – vietovės ar statinių komplekso kvartalo (-ų) ir (ar) valdos (-ų) vertingųjų savybių turintys užstatymo būdai.

3.18. **Vietovė** – archeologinį povandeninį, etnokultūrinį, architektūrinį, urbanistinį, istorinį, sakralinį vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį galinti turėti teritorija, kurioje yra kultūros paveldo objektų ir kuri pagal šio Aprašo nuostatas įregistravus ją Registre gali tapti kultūros paveldo vietove.

3.19. **Vertinimas** – remiantis istorinių, fizinių ir kitų tyrimų duomenimis, amžiaus cenzo ir autentiškumo patikra, atliekamas reikšmingumo ir jo lygmenų nustatymas, objekto teritorijos bei apsaugos zonos ar vietovės ribų apibrėžimas, siekiant objektui ar vietai suteikti apsaugą, juos registruojant Registre.

4. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS VERTINIMAS, JO KRITERIJAI IR JŲ TAIKYMAS

5. Objektų ar vietovių vertinimas tiesiogiai susijęs su laikmečio kultūriniu tapatumu – poreikiu išsaugoti kultūros paveldo objektą ar vietovę. Vertinimas atliekamas vadovaujantis ne vyraujančiais įsitikinimais, bet remiantis pagarba ir pakantumu kitoms kultūrinio tapatumo formoms.

6. Vertinimo procesas susideda iš:

6.1. amžiaus cenzo ir autentiškumo požymių patikros;

6.2. reikšmingumo nustatymo;

6.3. teritorijos bei apsaugos zonos apibrėžimo;

6.4. reikšmingumo lygmens nustatymo.

7. Amžiaus cenzas yra:

7.1. vertintiniams archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms – iki 1800 m.;

7.2. vertintiniams povandeninio vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms – daugiau nei 100 metų;

7.3. vertintiniams etnokultūrinio, istorinio ir sakralinio vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms – daugiau nei 25 metai;

7.4. vertintiniams mitologinio, architektūrinio, urbanistinio, želdynų, inžinerinio, memorialinio, dailės, kultūrinės raiškos vertingųjų savybių pobūdžio objektams ar vietovėms –

daugiau nei 50 metų.

8. Objektai ir vietovės, kurie neatitinka Aprašo 7 punkte nustatyto amžiaus cenzo, vertinami, jeigu:

8.1. jie susiję su akivaizdžiais išsivadavimo iš okupacinio režimo ir Lietuvos valstybingumui ypač svarbiais įvykiais;

8.2. jie sukurti kaip įrašytų ar įrašomų į Registrą objektų ir vietovių naujadarai, pratešiantys istorinių struktūrų, erdvių ir estetikos formavimo tradicijas bei papildantys jų vertingąsias savybes;

8.3. jų projektų parengimo laikas atitinka amžiaus cenzą, tačiau projektai įgyvendinti daugiau kaip prieš 25 metus prisilaikant projektuose numatytų sprendinių (medžiagų, konstrukcijų, technologijų ir kt.);

8.4. tai mirusių autorių kūriniai, apdovanoti tarptautinėmis, Lietuvos Respublikos valstybinėmis, kitų valstybių premijomis, įgyvendinti prieš 25 ir daugiau metų;

8.5. tai akivaizdūs konkretaus istorinio laikmečio, pripažintų meninio stiliaus ar srovės, pažangiausių ir (ar) meniškiausių laikmečio architektūrinių sprendimų atstovai;

8.6. yra gautas organizacijos, atstovaujančios vietos bendruomenei, prašymas, kuriame nurodyta, kad jie reikšmingi tos bendruomenės narių istorinei sąmonei ir tapatumui.

9. Kai pagal šio Aprašo nuostatas objektai ar vietovės gali būti pripažinti reikšmingais vietos bendruomenių istorinei sąmonei ir tapatumui arba reikšmingais, nes yra susiję su svarbiomis visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybėmis, išvadas dėl jų reikšmingumo gali rengti ir Vertinimo taryboms teikti mokslo ir studijų bei kitos tyrimų institucijos.

10. Sprendžiant dėl teisinės apsaugos reikalingumo nevertinami objektai (išskyrus neveikiančiose kapinėse, palaikų laidojimo ar užkasimo vietose esančius kapus ir antkapius), kuriuose vaizduojama arba kurių sudedamoji dalis yra:

10.1. nacistinės Vokietijos vėliava, herbas, nacistinė svastika, nacistinis SS ženklas;

10.2. SSRS ar Lietuvos SSR vėliava, herbas, sovietinio kūjo ir pjautuvo ženklas ar sovietinė penkiakampė žvaigždė;

10.3. nacistinių ar komunistinių organizacijų simboliai;

10.4. už okupacinių režimų vykdytas Lietuvos gyventojų represijas atsakingų Vokietijos nacionalsocialistų partijos ar SSRS komunistų partijos vadovų, narių ar kitų asmenų atvaizdai;

10.5. nurodytų 10.1–10.3 papunkčiuose nurodytų simbolių pagrindu sudaryti ženklai arba į juos klaidinančiai panašūs antikonstitucinių organizacijų simboliai;

10.6. nacistinės Vokietijos ar SSRS kariuomenės ar kitų šių valstybių specialiųjų tarnybų, vykdžiusių Lietuvos gyventojų represijas, veiklą ar jų narius propaguojančios skulptūros, atvaizdai, užrašai ar kiti simboliai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-876](#), 2021-07-12, paskelbta TAR 2021-07-19, i. k. 2021-16128

Nr. [IV-417](#), 2022-04-19, paskelbta TAR 2022-04-19, i. k. 2022-07965

11. Autentiškumo požymių patikra atliekama remiantis istoriniais ir fiziniais tyrimais. Autentiškumo požymių patikra reikalinga nustatyti objekto ar vietovės amžių, kai jis nėra aiškus, kai kyla abejonių dėl objekto ar vietovės dalių ir elementų atitikties amžiaus cenzui.

12. Reikšmingumas, atsižvelgiant į vertingųjų savybių visumą, objektui ar vietai nustatomas pagal šiuos kriterijus:

12.1. tipiško – charakteringumo kriterijus, geriausiai iliustruojantis vystymosi etapus ar atskirą konkretų objekto ar vietovės tipą;

12.2. svarbumo – įtakos kriterijus, rodantis svarbą visuomenės ir valstybės vystymosi, kultūros sklaidos procesams;

12.3. retumo – kiekybinis kriterijus, kuriuo apibūdinamas negausiai išlikęs ar nedažnai pasitaikantis objektas ar vietovė;

12.4. unikalumo – kokybinis ir kiekybinis kriterijus, kuriuo apibūdinamos nepasikartojančios, išskirtinės objekto ar vietovės savybės.

13. Atitinkantys amžiaus cenzą ir autentiški archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio objektai ar vietovės ir po vandeniu ar iš dalies po vandeniu esantys archeologiniai objektai ar vietovės yra laikomi reikšmingais ir šiems objektams ir vietovėms atranka nevykdoma. Archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio objektai ar vietovės ir po vandeniu ar iš dalies po vandeniu esantys archeologiniai objektai, nustatius reikšmingumo lygmenis, teikiami įrašyti į Registrą. Kitiems povandeninio vertingųjų savybių pobūdžio nekilnojamiesiems ar kilnojamiesiems daiktams turi būti nustatomas reikšmingumas, reikšmingumo lygmenys ir vykdoma jų atranka.

14. Archeologinio tyrimo metodo taikymas objekto ar vietovės vertingųjų savybių atskleidimui nėra pagrindas laikyti, kad šis objektas ar vietovė yra reikšmingumą lemiančio archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio, jeigu vertingosios savybės datuojamos vėliau kaip Aprašo 7.1 papunktyje nurodyta data.

15. Povandeninių tyrimų metodų taikymas objektų ar vietovės vertingųjų savybių atskleidimui nėra pagrindas laikyti, kad šis objektas ar vietovė yra reikšmingumą lemiančio povandeninio vertingųjų savybių pobūdžio, jeigu vertingosios savybės datuojamos anksčiau kaip Aprašo 7.1 papunktyje nurodyta data. Tokie objektai ar vietovės yra lemiančio archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio.

16. Objektas ar vietovė gali turėti daugiau negu vieną reikšmingumą lemiančių vertingųjų savybių pobūdį, todėl kiekvienam objektui ar vietovei taip pat nustatomas svarbiausias reikšmingumą lemiantis vertingųjų savybių pobūdis. Vertinamų objektų ar vietovių, jų dalių ir elementų pavyzdinių vertingųjų savybių sąrašas pateikiamas šio Aprašo 1 priede.

17. Objekto teritorijos ir vietovės ribos apibrėžiamos remiantis istoriniais ir fiziniais tyrimais, atsižvelgiant į objekto užimamą plotą, objekto, jo teritorijos, vietovės nustatytas vertingas savybes ir jų naudojimui reikalingą plotą taip, kad sutaptų su esamų sklypų ar jų dalių, kurie yra daiktinės teisės objektai, ribomis arba kitokiomis nekilnojamųjų daiktų, gamtinių ar antropogeninių elementų ribomis. Vertinamų objektų ar vietovių, jų dalių ir elementų pavyzdinių vertingųjų savybių sąrašas pateikiamas Aprašo 1 priede.

18. Objektų teritorijų bei apsaugos zonų ir (ar) vietovių ribos bei jų vertingos savybės grafiškai pažymimos Vertinimo tarybos aktų prieduose pagal Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) direktoriaus įsakymu tvirtinamo Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos pildymo aprašo reikalavimus ir pagal šiuo aprašu nustatytus sutartinius ženklus. Rekomenduojamų nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų akto grafinių priedų vietovei sąrašas pateikiamas Aprašo 2 priede.

III SKYRIUS REIKŠMINGUMO LYGMENS NUSTATYMAS

19. Tipiškumo, svarbumo ar retumo kriterijų atitinkantiems objektams ir vietovėms yra nustatomas vienas iš šių reikšmingumo lygmenų:

19.1. nacionalinis lygmuo – objektai ar vietovės pripažįstami reikšmingais Lietuvos visuomenei (visos valstybės teritorija). Šiuo atveju siūloma objektą ar vietovę skelbti kultūros paminklu;

19.2. regioninis lygmuo – objektai ar vietovės pripažįstami reikšmingais įvairioms bendruomenėms (apskrities ar kelių gretimų apskričių teritorija);

19.3. vietinis lygmuo – objektai ar vietovės pripažįstami reikšmingais vietos bendruomenei (savivaldybės administruojama teritorija).

20. Jei nustatoma, kad objektas ar vietovė atitinka unikalumo kriterijų, jam nustatomas nacionalinio reikšmingumo lygmuo.

21. Aprašo 8.6 papunktyje nustatytu atveju įvertintiems objektams ar vietovėms nustatomas

vietinis reikšmingumo lygmuo.

IV SKYRIUS

ATRANKA, JOS KRITERIJAI IR JŲ TAIKYMAS

22. Atranka vykdoma kompleksiskai lyginant panašius to paties reikšmingumo lygmens objektus ar vietas (žinomus neįrašytus ir įrašytus į Registrą) pagal reikšmingumo vertingųjų savybių gausą, remiantis šiais kriterijais:

22.1. autentiškumo – pirmenybė teikiama tiems objektams ir vietovėms, kuriuose autentiškumo yra daugiau;

22.2. išsaugojimo tikimybės – pirmenybė teikiama tiems objektams ir vietovėms, kurie jau yra saugomose teritorijose;

22.3. panaudojimo, eksponavimo, lankymo galimybės – pirmenybė teikiama tiems objektams ir vietovėms, kuriems, atsižvelgiant į objekto, vietovės pirminę funkciją ir paskirtį, yra galimas jų pritaikymas šiuolaikiniam gyvenimui pagal visuomenės ekonominės, socialinės, kultūrinės veiklos poreikius bei galimybes. Taip pat pirmenybė teikiama tiems objektams ir vietovėms, kurios yra atviros lankymui ir kur yra lankymą užtikrinančios infrastruktūros sąlygos;

22.4. asmeninės valdytojų iniciatyvos – valstybei nepriklausančių objektų ir vietovių valdytojų asmeninė iniciatyva ir konkretūs pasiūlymai bei įsipareigojimai objektą ar vietovę išsaugoti;

22.5. būklės – esamos situacijos apibūdinimas bei būtinų atlikti tvarkybos darbų kaštų dydžio pagrįstumas, atsižvelgiant į objekto ir vietovės reikšmingumą.

23. Objektų ir vietovių privalo būti atrinkta tiek ir tokių, kad būtų užtikrintas atitinkamo reikšmingumo vertingųjų savybių pobūdžio ar pobūdžių pakankamo pavyzdžių kiekio išsaugojimas, atsižvelgiant į galimų stichinių nelaimių ar kitų nelaimingų atsitikimų padarinius ir išsaugojimo užtikrinimo galimybes (visuomenės suinteresuotumą, teisinę bazę, finansinius išteklius ir kt.).

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Už kultūros paveldo objekto apsaugą atsakinga institucija (Departamentas arba savivaldybės administracija), nustatius nekilnojamosios kultūros vertybės nors vienos reikšmingumą lemiančios vertingosios savybės pakeitimą, kuris sumenkino kultūros paveldo objekto ar vietovės reikšmingumą, privalo kreiptis į atitinkamą Vertinimo tarybą ir inicijuoti pakartotinį to objekto reikšmingumo nustatymą ir, reikalui esant, apibrėžtos objekto teritorijos bei apsaugos zonos tikslinimą.

25. Vertinimo tarybai aktu patvirtinus vertingųjų savybių, kultūros paveldo objekto teritorijos, vietovės apibrėžimo pokyčius, Vertinimo tarybos teikimu Registro tvarkytojas patikslina nekilnojamosios kultūros vertybės duomenis Registre.

26. Departamentas metodiškai vadovauja šio Aprašo taikymui, nagrinėja Vertinimo tarybų raštiškus paklausimus bei pasiūlymus.

Priedo pakeitimai:

Nr. [IV-447](#), 2011-06-15, *Žin.*, 2011, Nr. 75-3637 (2011-06-21), i. k. 1112080ISAK00IV-447

Nr. [IV-453](#), 2013-06-07, *Žin.*, 2013, Nr. 63-3151 (2013-06-14), i. k. 1132080ISAK00IV-453

Nr. [IV-752](#), 2016-10-04, paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473

Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo,
atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo
kriterijų aprašo
1 priedas

VERTINAMŲ OBJEKTŲ AR VIETŲ, JŲ DALIŲ IR ELEMENTŲ PAVYZDINIŲ VERTINGŲJŲ SAVYBIŲ SĄRAŠAS

Vertinamų objektų ar vietų, jų dalių ir elementų pavyzdinės vertingosios savybės gali būti:

1. Objekto vertingosios savybės:

1.1. Statinio:

1.1.1. aukštis ir / ar aukštingumas;

1.1.2. tūrinė erdvinė kompozicija, tūris, stogo forma, stogo dangos konstrukcija, dangos medžiaga ar jos tipas, kiti stogo elementai (stoglangiai, liukai, ugniasienės, dūmtraukiai, apžvalgos aikštelės ir pan.);

1.1.3. aukštų išplanavimas, kapitalinės sienos (kapitalinės sienos ir pertvaros, atitvaros ir pan.), kolonos, sienų angos, nišos;

1.1.4. fasadų architektūrinis sprendimas, fasadų kompozicija, fasadų architektūros tūrinės detalės (akroterijai, frontonai, stoginės, erkeriai, balkonai ir jų turėklai, išorės laiptai ir pandusai, kolonos ir kolonados ir pan.), fasadų apdaila ir puošyba (tinkas ar tinko medžiaga, jo tipas, vienetinių medžiagų apdaila, apdailos medžiaga, jos tipas, skulptūros, monumentaliosios tapybos kūriniai, įvairios viršūnės ir pan.), kitos fasadų funkcinės detalės (kritulių nuvedimo sistema, atskiros jos dalys, priešgaisrinės kopėčios, kėlimo įrenginiai ir pan.);

1.1.5. konstrukcijos (perdangos, denginiai, santvaros, sijos ir pan.), funkcinė įranga (vidaus laiptai, pandusai, jų turėklai, liftai, keltuvai ir pan.), technologinė įranga (garnos, pikliai, valcai, garo ir kiti varikliai, tiltų pasukimo mechanizmai ir pan.), inžinerinė įranga (apšildymo, vėdinimo sistemos ar jos prietaisai bei elementai ir pan.), stalių ir kitų medžiagų gaminiai (langai ir langinės, durys, skydai, grotelės ir pan.), konstrukcijų dekoras;

1.1.6. patalpų architektūrinės detalės (kolonos, piliastrai, pjedestalai ir pan.), vidaus dekoras (skulptūros, monumentaliosios tapybos kūriniai, stiuko, gipso lipdiniai ir pan.), vargonai, altoriai, įvairios paskirties baldai, paveikslai ir pan., apšvietimo įranga (šviestuvai, sietynai ir pan.), vandens įtaisai ir prietaisai (baseinai, akvariumai ir pan.), lubų, sienų, kolonų apdaila (tinkas ar tinko medžiaga, jos tipas, vienetinių medžiagų apdaila ar apdailos medžiaga, jos tipas ir pan.), grindų, pandusų, laiptų pakopų danga ar dangos medžiaga, jos tipas;

1.1.7. interjeras (patalpos visumos sprendinys).

1.2. Kito nekilnojamojo daikto (akmens, antkapio, antkapinio paminklo, paminklo, dekoratyvinės skulptūros, kryžiaus, stogastulpio, koplytstulpio ir pan.):

1.2.1. tūris, forma, meninė išraiška;

1.2.2. įrašai, ženklai, dekoras, dalys.

1.3. Objekto (statinio, vietos, kito nekilnojamojo daikto) teritorijos:

1.3.1. planavimo sprendiniai (plano struktūra, siluetas, perspektyva, išklotinė, tūrinė erdvinė kompozicija ir pan.);

1.3.2. buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos;

1.3.3. įvairūs mažosios kraštovaizdžio architektūros statiniai ir vaizduojamojo meno formos (antkapiai, liurdai, pavėsinės, stoginės, šviestuvai, tvorelės, parapetai, bordiūrai, suoliukai, tilteliai, statulos, stelos, obeliskai ir pan.);

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai (reljefas, pylimai, šlaitai, aikštelės, terasos), krūsnys, natūralūs arba žmogaus apdoroti rieduliai, jų struktūros ir sistemos, sankasos, griovos, raguvos, iškasos, daubos, pelkės, kultūrinis sluoksnis, pavieniai archeologiniai radiniai ar jų sankaupos, žmonių ar su jais susijusių gyvūnų palaikai, kapai su jų įranga ir konstrukcija, mirusiųjų deginimo

ar kitokių laidojimo apeigų vietos, akmenų vainikai, židiniai, laužavietės, ūkinės duobės, grindiniai ir pan.);

1.3.5. takai, keliai ar jų dalys, dangos;

1.3.6. želdynai ir želdiniai (želdynų rūšys, želdinių grupės, alėjos, parkai, gojai ar pavieniai medžiai ir krūmai, želdinimo principai ir kompozicijos ir pan.);

1.3.7. upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai (tvenkiniai ir jų guoliai, užtvankos, kanalai, šaltiniai, šuliniai, upių ar ežerų dalys, drėkinimo sistemos ir pan.).

2. Vietovės vertingosios savybės:

2.1. plano struktūra:

2.1.1. planinės struktūros tipas (radialinis, žiedinis, reguliarus, linijinis, mišrus, kupetinis, gatvinis, viensėdinis ir pan.);

2.1.2. planinės struktūros tinklas (kelių, gatvių, aikščių, pėsčiųjų takų, valdų (posesijų) ir pan.);

2.1.3. kvartalai;

2.1.4. valdos (posesijos);

2.1.5. keliai, gatvės, aikštės, įvažiavimai, pravažiavimai, takai, jų tipai, trasos, dangos;

2.1.6. vietai reikšmingo buvusio užstatymo (statinių grupių, kompleksų, ansamblių ir pan.) ar jo dalių (atskirų statinių) vietos;

2.1.7. gamtiniai elementai;

2.2. tūrinė erdvinė struktūra:

2.2.1. tūrinės erdvinės struktūros sandara (vientisa, daugialypė ir pan.);

2.2.2. užstatymo tipai (laisvas, centrinis, sodybinis, valdos perimetrinis (uždaras ar atviras), stambiatūris, smulkiatūris su nurodomu autentišku užstatymo tankiu, aukštingumu ir / ar aukščiu, išorės apdailos medžiagomis ir pan.);

2.2.3. atviros erdvės (gatvės, aikštės, skverai, parkai ir pan.);

2.2.4. uždaros erdvės (kiemai, praėjimai ir pan.);

2.2.5. panoramos (tekstinėje dalyje aprašant disonuojančius elementus);

2.2.6. siluetai;

2.2.7. perspektyvos (tekstinėje dalyje aprašant disonuojančius elementus);

2.2.8. išklotinės (tekstinėje dalyje aprašant disonuojančius elementus);

2.2.9. dominantės;

2.3. užstatymo bruožai (stogų formos, fasadų, stogų detalės, jų apdailos medžiagos ir spalvos, tvoros, arkos, tarpuvartės, vartai, gatvių, kelių, takų dangos ar tų tipai, želdinių rūšys).

3. Pirminė ir istoriškai susiklosčiusi ūkinė (statiniams – užvažiuojamojo kiemo, kepyklos, ratinės, tvarto, elektrinės, depo, aerouosto; statinių teritorijoms, vietoms ir vietovėms – daržo, sodo, ganyklų ir pan.), gynybinė (sarginės, gynybinės sienos, bokšto, reduto, bastiono ir pan.), gyvenamoji, reprezentacinė ar kita paskirtis, statybos technologija, naudojimo, kai naudojama ne pagal paskirtį, būdai. Paskirtis nurodoma tik tuo atveju, jeigu ji išsaugota ar jos išsaugojimas yra būtinas. Kitu atveju pirminė ir istoriškai susiklosčiusi paskirtis turi būti nurodyta pavadinimu ar vardo / vardų deriniu su pavadinimu (pvz.: banko pastatas, vandens malūno pastatas, geležinkelio stoties pastatas ir pan.).

4. Artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio (užstatymo, reljefo, suplanavimo, želdinių ir pan.) vertingosios savybės.

5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes (Lietuvos valstybės veikėjus, nepriklausomybės kovų dalyvius, menininkus, mokslininkus ir pan.), įvykius (mūšius, žudynes, mitingus, suvažiavimus ir pan.), tautosakas, literatūros ar kitus meno kūrinius, netradicinius ieškojimus, kurie susiję su objektais ar vietovėmis.

Priedo pakeitimai:

Nr. [IV-447](#), 2011-06-15, Žin., 2011, Nr. 75-3637 (2011-06-21), i. k. 1112080ISAK00IV-447

Nr. [IV-453](#), 2013-06-07, Žin., 2013, Nr. 63-3151 (2013-06-14), i. k. 1132080ISAK00IV-453

Nr. [IV-752](#), 2016-10-04, paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473

Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo,
atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo
kriterijų aprašo
2 priedas

REKOMENDUOJAMŲ NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBŲ AKTO GRAFINIŲ PRIEDŲ VIETOVEI SĄRAŠAS

Rekomenduojamų nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktų grafinių priedų vietovėms sąrašas ir jų turinys:

1. Vietovės ribų ir plano struktūros brėžinys, kuriame, atsižvelgiant į vietovės dydį ir turimus duomenis, pažymima:
 - 1.1. vietovės ribos;
 - 1.2. vietovės zonavimas pagal istorinę-funkcinę raidą (senamiesčiai, priemiesčiai ir pan.);
 - 1.3. vietovės kvartalai ir jų numeracija;
 - 1.4. vietovėje esančių žemės sklypų ribos;
 - 1.5. gatvių, užstatymo linijos;
2. Kultūros paveldo objektų ir kitų, vertingųjų savybių požymių turinčių objektų tinklo schema (sklaidos planas), kurioje pažymima:
 - 2.1. vietovėje esantys kultūros paveldo objektai ir jų teritorijos;
 - 2.2. vertingųjų savybių požymių turintys objektai;
 - 2.3. teritorijoje esantys kiti objektai, jei tokių yra, turimais duomenimis nesusiję su vietovių nustatytomis, nustatomomis ar tikslinamomis vertingosiomis savybėmis.
3. Vietovės planas, kuriame pažymima:
 - 3.1. užstatymo tipai (morfologiniai tipai);
 - 3.2. panoramų apžvalgos taškai ir iš jų matomų panoramų ribos;
 - 3.3. perspektyvų apžvalgos taškai ir iš jų matomų perspektyvų ribos;
 - 3.4. išsklotinės ir jų ribos;
 - 3.5. dominantės;
 - 3.6. kitos erdvinės struktūros sandaros dalys.
4. Atvirų ir uždarų erdvių bei gamtinio karkaso elementų (išraiškingų reljefo formų, didelių želdinių grupių: skverų, parkų ir pan.) schema.
5. Panoramų, siluetų, perspektyvų, išsklotinių grafiniai vaizdai (panoramose pažymint dominantes).

Priedo pakeitimai:

Nr. [IV-453](#), 2013-06-07, Žin., 2013, Nr. 63-3151 (2013-06-14), i. k. 1132080ISAK00IV-453
Nr. [IV-752](#), 2016-10-04, paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. [IV-620](#), 2008-12-12, Žin., 2008, Nr. 146-5890 (2008-12-20), i. k. 1082080ISAK00IV-620
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. IV-150 "Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo patvirtinimo" pakeitimo
2.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. [IV-506](#), 2009-09-22, Žin., 2009, Nr. 115-4900 (2009-09-26), i. k. 1092080ISAK00IV-506

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 "Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-447](#), 2011-06-15, Žin., 2011, Nr. 75-3637 (2011-06-21), i. k. 1112080ISAK00IV-447

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 "Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-342](#), 2012-05-15, Žin., 2012, Nr. 57-2883 (2012-05-19), i. k. 1122080ISAK00IV-342

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 "Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-453](#), 2013-06-07, Žin., 2013, Nr. 63-3151 (2013-06-14), i. k. 1132080ISAK00IV-453

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 "Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo patvirtinimo" pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-813](#), 2014-11-12, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17222

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-786](#), 2015-11-23, paskelbta TAR 2015-12-01, i. k. 2015-19070

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-752](#), 2016-10-04, paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-876](#), 2021-07-12, paskelbta TAR 2021-07-19, i. k. 2021-16128

Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-417](#), 2022-04-19, paskelbta TAR 2022-04-19, i. k. 2022-07965

Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo